

Filipino

English

Katou ka ogkagi to Filipino?

Kahibalo ka ba mosulti ug Filipino?

Marunong ka bang magsalita ng Filipino?

Do you know how to speak Filipino?

**Pogpangumusta woy
Pogpanagataga**

To Dalan

1. Hondoï ka nigpuun?
2. Hondoï ka ogbayo?
3. Dutun do.
4. Oghondio at kaniu.
5. Oghondio ad.

**Pagpangomusta ug
Pagpakig-istorya**

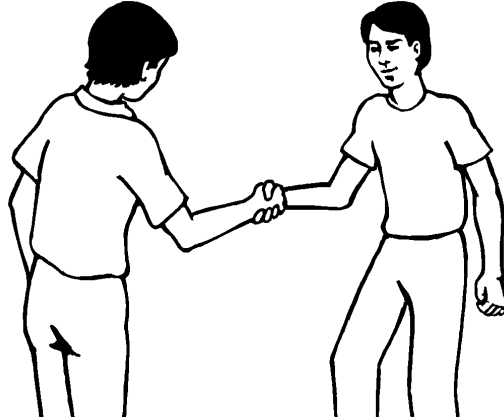
Sa Dalan

1. Asa ka gikan?
2. Asa ka mopaingon?
3. Diha lang.
4. Moadto ko sa inyo.
5. Moadto na ko.
Adto na ko.

Filipino

English

Pagbati at Pamamaalam

Sa Daan

1. Saan ka galing?
2. Saan ka pupunta?
3. Diyan lang.
4. Pupunta ako sa inyo.
5. Tutuloy/Lalakad na ako.

Greetings and Leaving

On the path

1. Where are you coming from?
2. Where are you going?
3. Over there.
4. I'm going to your place.
5. I will go on now.

Ata Manobo

Cebuano

To Baloy

Sa Balay

1. Maayu.	1. Maayo.
2. Sikoykow naan.	2. Ikaw diay.
3. Lopow ka.	3. Dayon.
4. Pinnuu kow pa.	4. Lingkod mo.
5. Nokoy ka igkabogoy ku koykow?	5. Unsay akong ikatabang nimo?/Unsa may ato?
6. Ogpanumbaloy a rò ian.	6. Nagbisita lang ko.
7. Duon bua ignangon nu?	7. Duna ka bay isulti?
8. Duon tuud nu bua?	8. Aduna ka bay kinahanglan?
9. Og-uli ad on.	9. Mouli na ako.
10. Oghipanow ad. Hondio ad.	10. Moadto na ko. Molakaw na ko.
11. Oghun-a ad kaniu.	11. Mouna na ko sa inyo.
12. Hondio kid on.	12. Ta na./Adto na ta.
13. Libong ka rò ian.	13. Balik-balik lang.
14. Hoo, oglibong a ian.	14. Oo, mobalik gyod ko.

Filipino

English

Sa Bahay

At the House

1. Tao po.
2. Kayo pala
3. Tuloy po kayo
4. Upo po kayo
5. Ano ang maitutulong ko sa inyo?
6. Dumadalaw lang ako.
7. May sasabihin ka ba?
8. May kailangan ka ba?
9. Uuwi na ako.
10. Aalis na ako.
11. Mauuna na ako sa inyo.
12. Tayo na.
13. Balik ka ulit.
14. Oo, babalik ako.

1. Hello.
2. Oh, it's you
3. Come in.
4. Please sit down.
5. What can I do for you?
6. I just came to visit.
7. You want to say something?
8. You need something?
9. I am going home now.
10. I am leaving now.
11. I'll go ahead.
12. Let's go now.
13. Come again.
14. Yes, I'll certainly come back.

Ata Manobo

Cebuano**Ka Duma Pad No Mgo
Maroyow No Kinagian****Uban Pang Maayong
Panultion**

1. Waro sapayan.	1. Walay sapayan.
2. Kuo.	2. Kuan.
3. Soin naan do./Soini naando ka katamanan.	3. Kini na lang./Mao na lang ni.
4. Iling to/Unawa to...	4. Maorag...
5. Ko kò ka ian...	5. Kung dili ka gusto...
6. Pogtakas to sikan...	6. Pagkahuman niana...
7. Bua.	7. Siguro./Basin/Tingali.
8. Nataga a.	8. Nahibalo ko. / Nasayod ko.
9. Ka koddi ian...	9. Sa akong hunahuna...
10. Nahan ku...	10. Abi nako... / Nakaingon ko...
11. Manio bua...	11. Ngano kaha... Natingala ko...

Filipino**English****Iba Pang Mabubuting Salita****Other Good Sayings**

1. Walang anuman.	1. You are welcome
2. Kwan?	2. What do you call it?
3. Ito na lang.	3. This is the last.
4. Parang...	4. As if...
5. Kung ayaw mo...	5. If you don't want to...
6. Pagkatapos noon...	6. After that...
7. Siguro./Baka.	7. Perhaps.
8. Alam ko.	8. I know.
9. Sa palagay ko...	9. I think...
10. Akala ko...	10. I supposed/thought... (incorrectly)
11. Bakit kaya...	11. I wonder why...

Ata Manobo

Cebuano

-
12. Ligkat nokani taman to kuntoon...	12. Sukad niadto hangtod karon...
13. Waro labot to soini...	13. Walay labot niini... Gawas niini...
14. Hoo ian./Nò ian.	14. Sige.
15. Dakol no salamat.	15. Daghan kaayong salamat.
16. Ogpasalamat ki to Magboboot.	16. Magpasalamat ta sa Dios.
17. Oghirogo ad on.	17. Matulog na ko.
18. Kono a ogpakasabut.	18. Wala ko kasabot.
19. Waro a nakaroromdom.	19. Dili ko kahinomdom.
20. Nalingawan kud.	20. Nalimtan nako. Nalimot ko.
21. Waro a nataga.	21. Wala ko kahibalo. Ambot.

Filipino**English**

---

12. Magmula noon hanggang ngayon...	12. Since that time on until now...
13. Maliban dito...	13. Except for this...
14. Sige na nga.	14. That's settled.
15. Maraming salamat.	15. Thank you very much.
16. Magpasalamat tayo sa Diyos.	16. Let us give thanks to God.
17. Matutulog na ako.	17. I'm going to sleep now.
18. Hindi ko maintindihan.	18. I don't understand.
19. Hindi ko matandaan.	19. I don't remember.
20. Nakalimutan ko.	20. I have forgotten.
21. Hindi ko alam. Ewan ko.	21. I don't know.

Ata Manobo

Cebuano

22. Balagad on.

22. Pasagdi lang.

23. Koykow ka ogboot.

23. Ikaw god.

24. Koddi naan do.

24. Ako na lang.

25. Do ka pa.

25. Tagad sa.
Kadyot lang.

26. Buligi a bag.

26. Palihog, tabangi ko.
Tabangi daw ko bi.

27. Ogkaana-ana a./Og-agpas a.

27. Gadali ko.

28. Tagari a nu.

28. Hulati ko.

29. Naamonu ka?

29. Naunsa ka?

Mga Inso Woy Mgo Tabak**Mga Pangutana Ug
Mga Tubag**

1. Hontow a?

1. Kinsa?

2. Hontow ka duma nu?

2. Kinsa ang imong kauban?

3. Kandin ka lagboy no
alukuy ku.

3. Siya ang suod kong
higala.

4. Hontow ka ngaran din?

4. Unsay iyang ngalan.?

Filipino**English**

---

22. Hindi bale.	22. Never mind.
23. Bahala ka.	23. It's up to you.
24. Ako na lang.	24. I'll do it.
25. Sandali lang.	25. Just a minute.
26. Puwede bang tulongan mo ako?	26. Can you please help me?
27. Nagmamadali ako.	27. I'm in a hurry.
28. Hintayin mo ako.	28. Wait for me.
29. Ano ang nangyari sa iyo?	29. What happened to you?

Mga Tanong at Sagot**Questions and Answers**

1. Sino?	1. Who?
2. Sino ang kasama mo?	2. Who is your companion?
3. Matalik ko siyang kaibigan.	3. He/She is my good friend.
4. Ano ang pangalan niya?	4. What is his/her name?

Ata Manobo

Cebuano

-
5. Asat ka ngaran din.	5. Asat ang iyang ngalan.
6. Nokoy a?	6. Unsa?
7. Nokoy a soin?	7. Unsa ni?
8. Sanggot ku soin.	8. Sanggot ni nako.
9. Nokoy a ka sikan?	9. Unsa na?
10. Wasoy rin./Kandin no wasoy.	10. Iyang atsa./Atsa niya.
11. Nokoy a ka sooyo?	11. Unsa ang naa didto? Unsa to.
12. Pinayag./Loob.	12. Payag.
13. Nokoy a ka nighimu nu?	13. Unsay imong gihimo?
14. Waro ian.	14. Wala lang.
15. Kon-u pad sikandin niglopow/nigdatong?	15. Kanus-a siya niabot?
16. Kon-u?	16. Kanus-a?
17. Kon-u bua. Hintanaan.	17. Ambot lang.
18. Kon-u ogligkat ka dyip?	18. Kanus-a molarga ang dyip?
19. Asolom to mahapun.	19. Ugma sa hapon.
20. Hondo?	20. Asa?

Filipino**English**

-
5. Asat ang pangalan niya.	5. His name is Asat.
6. Ano?	6. What?
7. Ano ito?	7. What is this?
8. Karit ko ito.	8. It's my scythe.
9. Ano iyan?	9. What is that?
10. Palakol niya.	10. It's his/her axe.
11. Ano iyon?	11. What is that over there?
12. Kubo.	12. Cogon hut.
13. Ano ang ginagawa mo?	13. What are you doing?
14. Wala naman.	14. Nothing special.
15. Kailan pa siya dumating?	15. When did he/she arrive?
16. Kailan?	16. When?
17. Ewan ko./Hindi ko alam.	17. I don't know?
18. Kailan aalis ang dyip?	18. When will the jeep depart?
19. Bukas ng hapon.	19. Tomorrow afternoon.
20. Saan?	20. Where?

Ata Manobo

Cebuano

-
21. Hondoï longod ka maroyow no koonanan kai?	21. Asa dapit ang maayong kan-anan dinhi?
22. Dio ian to limang to palingki.	22. Tua didto sa atbang sa merkado.
23. Hondoï ka ogpando- doroyow to rilu kai?	23. Asa ta magpaayo ug relo dinhi?
24. Dio ian to marani to palingki.	24. Tua didto duol sa merkado.
25. Manio ian?	25. Ngano man?
26. Manio to nighimu nu soini?	26. Nganong gihimo nimo kini?
27. Koiniatan ku ian.	27. Gusto ko lang.
28. Moinaan? Nokinaan?	28. Nganong dili?
29. Su kono a ian.	29. Tungod kay dili ko gusto.
30. Monuon?	30. Unsaon?
31. Ogmonuon ta to oghimu ka soini?	31. Unsaon paghimo niini?
32. Malomu rò no oghimuon soini.	32. Sayon ra ang paghimo niini.

Filipino

English

---

21. Saan dito ang masarap na kainan?	21. Where is a good place to eat here?
22. Doon sa kabila ng palengke.	22. Over there from across the market.
23. Saan nagpapaayos ng relo dito?	23. Where can I get a watch repaired here?
24. Doon malapit sa palengke.	24. Over there close to the market.
25. Bakit?	25. Why?
26. Bakit mo ito ginawa?	26. Why did you do this?
27. Kasi gusto ko.	27. I wanted to.
28. Bakit hindi?	28. Why not?
29. Kasi ayoko.	29. Because I don't want to.
30. Paano?	30. How?
31. Paano mo ito gagawin?	31. How do you make this?
32. Madali lang gawin ito.	32. It's easy to make this.

Ata Manobo

Cebuano

33. Moomonu ka
kalugayi ka pogbiyahi
now?

34. Songo allow woy
songo karusiloman do.

35. Hontow no kuo?
Hontow a ka taagtuun?

36. Hontow a no lapis
soin?

37. Kandin ian.

38. Hontow ka kamunoy
to sikan no mgo
kambing?

39. Kuo to kakoy ku.

40. Kapakoy bua?

41. Ogdumaan a nu?

42. No, hondio kid.

43. Ogkuon kud bag ka
baliog ku?

33. Unsa kadugay ang
biyahe ninyo?

34. Usa ka adlaw ug usa
ka gabii lang.

35. Kang kinsa?
Kinsay tag-iya?

36. Kinsay tag-iya
niining lapis?

37. Iyaha.

38. Kinsay tag-iya
nianang mga kanding.

39. Sa akong magulang.

40. Puwede ba? Mahimo ba?

41. Puwede bang ubanan
ko nimo?

42. Oo, ta na.

43. Mahimo bang kuhaon
na nako ang akong
kuwintas?

Filipino**English**

---

33. Gaano katagal ang biyahe ninyo?	33. How long was your trip?
34. Buong araw lang.	34. Just one full day.
35. Kanino?	35. Whose?
36. Kanino ang lapis na ito?	36. Whose pencil is this?
37. Sa kaniya.	37. It's his/hers.
38. Kaninong mga kambing ang mga iyan?	38. Whose goats are those?
39. Sa kuya/ate ko.	39. The owner is my older brother/sister.
40. Puwede ba...Maaari ba...?	40. Is it okay to... May...?
41. Puwede bang samahan mo ako?	41. Would you come with me?
42. Sige, lumakad na tayó.	42. Sure, let's go.
43. Maari ko na bang kunin ang aking kuwintas?	43. May I get my necklace now?

Ata Manobo

Cebuano

44. Kò pad su waro a pad nigbogayan to salapi.	44. Dili mahimo tungod kay wala pa ko gibay'ran.
45. Duon bua...	45. Duna/Aduna ba...
46. Duon duma nu?	46. Naa ka bay kuyog?
47. Waro. Koddi dò ian.	47. Wala. Ako lang.
48. Matighonoi ka?	48. Tagaasa man diay ka?
49. Hondoi ka nig-ugpo?	49. Asa ka gapuyo?
50. Kon-u ka niglopow?	50. Kanus-a ka niabot?
51. Gabii a pad nigdatong ligkat dio't Davao.	51. Gahapon pa ko niabot gikan sa Davao.
52. Kuntoon ka pad niglopow/nigdatong?	52. Karon ka pa ba nakaabot?/Karon ka lang?
53. Hoo, kuntoon a pad ian niglopow ligkat dio't Bukidnon.	53. Oo, karon pa ko nag-abot gikan sa Bukidnon.
54. Nokoy a ka oghimuon nu kai?	54. Mag-unsang ka diay dinhi?
55. Nokoy a ka tarabau nu?	55. Unsa ang imong trabaho?

Filipino**English**

---

44. Hindi pa puwede dahil wala pang pambayad.	44. Not yet, because I've been given no money.
45. May/Mayroon ba...?	45. Is there...?
46. May kasama ka ba?	46. Do you have a companion?
47. Wala. Nag-iisa lang ako.	47. None. I'm alone.
48. Taga-saan po ba kayo?	48. Where are you from originally?
49. Saan ka nakatira?	49. Where are you staying/living?
50. Kailan ka dumating?	50. When did you arrive?
51. Kahapon lang ako dumating galing sa Davao.	51. I just arrived yesterday coming from Davao.
52. Kararating mo lang?	52. Have you just arrived?
53. Oo, kararating ko lang galing sa Bukidnon.	53. Yes, I just arrived from Bukidnon.
54. Ano ang gagawin mo rito?	54. What will you be doing here?
55. Ano ang iyong hanapbuhay?	55. What is your profession?

Mgo Poggoram

1. Kumusta ka koykow no pog-ugpo?
2. Maroot ka aporu rin.
3. Nabolu sikandin.
4. Langoton sikandin.
5. Mohimonowon/
Hoy-uwon sikandin.
6. Kohoy-u bag sikandin
su butod sikandin.
7. Nalango a.
8. Do kag-awaa ka
pogsalig nu to
Magboboot.
9. Noinuinu a.
10. Nigtingkomod a nu.

Mga Pagbati

1. Kamusta ang imong
kahimtang dinhi?
2. Nasakitan siya.
3. Nasuko siya.
4. Sapoton siya.
5. Maloloy-on siya.
6. Kalooy niya, buta siya.
7. Naguol ko.
8. Ayaw wad-a ang
imong paglaom sa
Dios.
9. Natingala/Nahibolong ko.
10. Gipakuratan ko nimo.

Filipino

English

Mga Damdamin

Feelings

1. Kumusta ang kalagayan mo?	1. How are you doing?
2. Nasaktan ang kanyang damdamin.	2. His/Her feeling is hurt.
3. Nagagalit siya.	3. He/She is angry.
4. Sumpungin siya.	4. He/She is irritable.
5. Maawain siya.	5. He/She is soft-hearted.
6. Kawawa naman, bulag siya.	6. It's a pity, he/she is blind.
7. Nalulungkot ako.	7. I am sad.
8. Huwag kang mawalan ng pag-asa, may awa ang Diyos.	8. Don't lose your hope in God.
9. Namangha ako.	9. I'm amazed.
10. Ginulat mo ako.	10. You surprised me.

Ata Manobo

Cebuano

11. Narago lagboy sikandin.	11. Malipayon kaayo siya.
12. Maroyow ku sikoykow.	12. Nakagusto ko nimo.
13. Maroyow a to batasan din.	13. Nagustuhan nako ang iyang kinaiya.
14. Dakol so goinawa ku koykow.	14. Nahigugma ko nimo.
15. Do kag panalikod kandin.	15. Ayaw pagselos niya.
16. Nasipod sikandin koykow.	16. Naulaw siya sa imo.
17. Naaras sikandin to sikan no otow.	17. Naglagot siya niadtong tawhana.
18. Napulaan a to sikan no gulay/sud-an.	18. Gisumhan na ako nianang sud-an.
19. Nig-ogotan a nikandin ganna.	19. Gikasab-an ko niya ganiha.
20. Hanow ta./Kono a ogpakasiguru.	20. Di ko sigurado.
21. Naanumpul a.	21. Nalibog ko.
22. Kono ogpakinogow sikandin. Ogpogongan din ka goinawa rin.	22. Di siya makahilak. Iyang gipugngan ang iyang kaugalingon.

Filipino**English**

---

11. Masayang-masaya siya.	11. He/She is very happy.
12. Gusto kita.	12. I like you.
13. Nagustuhan ko ang ugali niya.	13. I like him/her. (personality/character)
14. Iniibig/Mahal kita.	14. I love you.
15. Huwag kang magselos sa kanya.	15. Don't be jealous of him/her.
16. Nahihya siya sa iyo.	16. He/She is embarrassed at you.
17. Naiinis siya sa taong iyon.	17. He/She is annoyed at that person.
18. Nasusuya na ako sa pang-ulam na iyan.	18. I can't stand to eat that viand.
19. Pinagalitan niya ako. kanina.	19. Earlier, he/she scolded me.
20. Hindi ko tiyak.	20. I'm not sure.
21. Naguguluhan ako.	21. I'm confused.
22. Hindi siya makaiyak, pinipigilan niya ang kanyang sarili.	22. He/she can't cry, he/she holds it back.

Ata Manobo

Cebuano

23. Agad pad niglumpi- gan a nikandin, dakol dod ian ka goinawa ku kandin.	23. Bisag dili maayo ang iyang pagtagad sa ako, gihigugma ko gihapon siya.
24. Naraat ian, natutung ka tibo.	24. Sayang nasunog tanang.
25. Naraat ian, nighipanow on ka dyip.	25. Sayang, nakalarga na ang dyip.
26. Do kag kasasow.	26. Ayaw kabalaka.
27. Nahallok ka to kubra?	27. Mahadlok ka ba sa kobra?
28. Natingkomod a to niglatun ka ipos kai to ulu ku.	28. Nakuratan ako sa dihang nilukso ang ok-ok sa akong ulo.
29. Naboloy ad.	29. Gikapoy na ko.
30. Pokohirogo ad on.	30. Katolgon na ko.
31. Gutasan on ka mgo bato.	31. Gigutom na ang mga bata.
32. Namaraan sikandin.	32. Giuhaw siya.
33. Koddi songo/dogman.	33. Ako sab.

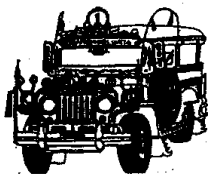

Filipino

English

---

23. Kahit na ako ay sinisiraan niya, mahal ko pa rin siya.	23. Even though he/she treats me badly, I still love him/her.
24. Sayang, nasunog lahat.	24. What a waste, it all burned.
25. Sayang, umalis na ang dyip.	25. Too bad, the jeep left already.
26. Huwag kang mag-alala.	26. Don't worry.
27. Natatakot ka ba sa kobra?	27. Are you afraid of cobras?
28. Nagulat ako nang may dumapong ipis sa ulo ko.	28. I was startled when a cockroach jumped on my head.
29. Napapagod na ako.	29. I'm already tired.
30. Inaantok na ako.	30. I'm already sleepy.
31. Nagugutom na ang mga bata.	31. The children are already hungry.
32. Nauuhaw siya.	32. He/She is thirsty.
33. Ako rin.	33. Me, too.

Ata Manobo

Mgo Sugu

1. Hondini/Hongkai ka.
2. Buligi a.
3. Alapi at woig.
4. Puasi ka gommawan.
5. Lokobi nu ka bintana.
6. Balagad on ian.

7. Koddi do.
8. Himua nud.
9. Sikoykow ka ogboot.

10. Dumoi a nu.

11. Tagari a nu.
12. Agpas ka!
13. Tow ka sikan.
    Pitawa nu sikan.
14. Do kag kagi.
15. Pamminogi a nu.
    Pammninog ka.

Cebuano

Mga Sugo

1. Dali diri./Duol diri.
2. Tabangi ko.
3. Dad-i kog tubig.
4. Ablihi ang pultahan.
5. Sirhi ang bintana.
6. Sagdi lang.

7. Ako na lang.
8. Buhata./Himua na.
9. Ikaw god.

10. Ubani/Kuyogi ko.

11. Hulati ko./Hulat sa.
12. Pagdali!
13. Tan-awa na.

14. Ayaw pagsaba. Paghilom.
15. Paminawa ko.
    Paminaw nako.

Filipino

English

Mga Salitang Pautos

Commands

1. Halika rito.	1. Come here.
2. Tulungan mo ako.	2. Help me.
3. Dalhan mo ako ng tubig.	3. Bring me some water.
4. Buksan mo ang pinto.	4. Open the door.
5. Isara mo ang bintana.	5. Close the window.
6. Hayaan mo./Di bali na lang.	6. Never mind.
7. Ako na.	7. I'll do it.
8. Gawin mo 'yan.	8. You do it.
9. Bahala ka./Ikaw ang bahala.	9. It's up to you.
10. Samahan mo naman ako.	10. Come with me.
11. Hintayin mo ako.	11. Wait for me.
12. Dali!	12. Hurry up!
13. Tingnan mo 'yan.	13. Look at that.
14. Tumahimik ka.	14. Be quiet.
15. Makinig ka sa akin.	15. Listen to me.

Ata Manobo

Cebuano

16. Bogayi at pinggan.	16. Hatagi ko ug plato.
17. Hondio kad on.	17. Padayon/Adto na.
18. Hondini nu pa ka tuyu.	18. Itonol palihog ang toyo.
19. Bayo a pad.	19. Tabi./Moagi sa ko.
20. Do ka oghun-a.	20. Ayaw sa.
21. Do ka pa.	21. Kadiyot lang.
22. Mananaya nu rò.	22. Hinayhinay lang.
23. Ayad-ayad ka.	23. Pagbantay baya. Pag-ayo-ayo.
24. Do kow ogliag-liag.	24. Ayaw mo pagtiawtiaw.
25. Do ka'g gongoni soin.	25. Ayaw ni kupti. Ayaw ni ug guniti.
26. Guguri koy to sugilanon.	26. Istoriahi mi ug sugilanon.
27. Pamanoik kow.	27. Saka sa mo./Dayon.
28. Pamanoug kow. Logsad kow.	28. Kanaog sa mo.

Filipino**English**

---

16. Bigyan mo ako ng pinggan.	16. Give me a plate.
17. Lakad na!	17. Get going now.
18. Pakiabot nga ng toyo.	18. Please pass the soy sauce.
19. Makikiraan nga po.	19. Excuse me. Please let me by.
20. Huwag muna.	20. Don't go ahead.
21. Sandali lang.	21. Just a moment.
22. Dahan-dahan lang.	22. Go more slowly.
23. Mag-ingat ka.	23. Be careful./Take care.
24. Huwag kayong magbiruan.	24. Don't tease each other.
25. Huwag mo itong galawin.	25. Don't touch this.
26. Kuwentuhan mo nga kami.	26. Tell us a story.
27. Umakyat kayo.	27. Come on up.
28. Bumaba kayo.	28. Come on down.

Ata Manobo

Ka Pamilya

1. Duon pad mgo amoy nu woy inoy nu?
2. Pila kow no patalahari?
3. Hon-om koy no patalahari.
4. Pila ka tuid nu?
5. Darua ad no pulu.
6. Koykow ka panganoy?
7. Kono, koddi ka kimud.
8. Duon asawa nu?
9. Waro pad.
Ulitao/Dalaga a pad.
10. Hoo, duon on asawa ku.
11. Duon on anak now?

Cebuano

Ang Pamilya

1. Naa pa bay imong ginikanan?
2. Pila kamo nga managsoon?
3. Unom kaming managsoon.
4. Pila ang imong idad?
5. Kawhaan/Bayenti na ko.
6. Ikaw ba ang kinamagulangan?
7. Dili, ako ang kamanghuran.
8. Minyo ka na ba?
9. Wala pa.
Ulitawo/Dalaga pa ko.
10. Oo, minyo na ko.
11. Duna na moy anak?

Filipino**English**

Ang Mag-anak/Pamilya**The Family**

1. Buhay pa ba ang mga magulang mo?	1. Are your parents still alive?
2. Ilan kayong magkakapatid?	2. How many brothers and sisters do you have?
3. Anim kaming magkakapatid.	3. There are six of us.
4. Ilang taon ka na?	4. How old are you?
5. Dalawampo na ako.	5. I am twenty.
6. Ikaw ba ang panganay?	6. Are you the oldest?
7. Hindi, ako ang bunso.	7. No, I am the youngest.
8. May asawa ka na ba?	8. Are you married?
9. Wala pa. Binata/Dalaga pa ako.	9. No, I'm still single.
10. Meron na./May asawa na ako.	10. Yes, I'm married.
11. May mga anak na ba kayo?	11. Do you have children?

Ata Manobo

12. Darua ka anak noy,
lukos woy boi.
13. Nokoy ka tarabau nu?
14. Ogakamot a.

Mgo Karumaan

1. amoy
2. inoy
3. anak no lukos
4. anak no boi
5. iglukos/asawa no lukos
6. igboi/asawa no boi
7. balu
8. balu
9. patalahari no lukos
10. patalahari no boi
11. kakoy no lukos
12. kakoy no boi
13. apu
14. apu

Cebuano

12. Duha ang among anak
lalaki ug babae.
13. Unsa ang imong
trabaho?
14. Mag-uuma ko.

Mga Kaubanan/Paryente

1. amahan
2. inahan
3. anak nga lalaki
4. anak nga babae
5. bana
6. asawa
7. balo/biyudo
9. balo/biyuda
9. igsoon nga lalaki
10. igsoon nga babae
11. magulang nga lalaki
12. magulang nga babae
13. apuhan
14. apo

Filipino

English

12. Dalawa ang anak namin,
lalaki at babae.

12. We have two children,
a boy and a girl.

13. Ano ang hanapbuhay
mo?

13. What do you do for a
living?

14. Magsasaka ako.

14. I'm a farmer.

Mga Kamag-anak

Relatives

1. ama

1. father

2. ina

2. mother

3. anak na lalaki

3. son

4. anak na babae

4. daughter

5. asawang lalaki

5. husband

6. asawang babae

6. wife

7. biyudo

7. widower

8. biyuda

8. widow

9. kapatid na lalaki

9. brother

10. kapatid na babae

10. sister

11. kuya

11. older brother

12. ate

12. older sister

13. lolo/lola

13. grandparent

14. apo

14. grandchild

Ata Manobo**Cebuano**

---

15. inoy woy amoy	15. ginikanan
16. songo lunggunan	16. pamilya/panimalay
17. karumaan/patalasulod	17. paryente
18. anggam	18. uyoan
19. inayun/ayoy	19. iyaan
20. anakon	20. pag-umangkon
21. sulod	21. ig-agaw
22. anugang	22. ugangan
23. boyow	23. bayaw
24. ipag	24. bayaw
25. makaamung	25. umagad nga lalaki
26. amboy	26. umagad nga babae
27. alukuy	27. higala
28. duma	28. kauban
29. songo baloy	29. silingan
30. kalayunan	30. paisano
31. usig	31. kaaway
32. otow	32. tao
33. lukos	33. lalaki
34. boi	34. babae
35. bato	35. bata
36. malalab pad no bato	36. masuso
37. lukos-lukos/balubato	37. ulitawo
38. boi-boi/dalaga	38. dalagita
39. buyag	39. tigulang

Filipino**English**

---

15. magulang	15. parent
16. pamilya/mag-anak	16. family
17. kamag-anak	17. relatives
18. tiyo	18. uncle
19. tiya	19. aunt
20. pamangkin	20. nephew/niece
21. pinsan	21. cousin
22. biyenang	22. parent-in-law
23. bayaw	23. brother-in-law
24. hipag	24. sister-in-law
25. manugang na lalaki	25. son-in-law
26. manugang na babae	26. daughter-in-law
27. kaibigan	27. friend
28. kasama	28. companion
29. kapitbahay	29. neighbor
30. kababayan	30. townmate
31. kalaban	31. enemy
32. tao	32. person
33. lalaki	33. male
34. babae	34. female
35. bata	35. child
36. sanggol	36. infant/baby
37. binatilyo	37. young man
38. dalagita	38. young woman
39. matanda	39. old person

Ata Manobo

Cebuano

Dalu

1. Maroot ka
poggogoinawa ku.
2. Ogdaralu a.
3. Papitow ka to duktur.
4. Hondoi ka maroyow
no duktur?
5. Nokoy ka oggoramon
nu?

Balatian

1. Dili maayo ang akong
paminaw.
2. Gasakit ku.
3. Patan-aw ka sa doktor.
4. Asa dapit ang maayo
nga doktor?
5. Unsa ang/Unsay imong
gibati?

Filipino

English

Sakit/Karamdaman

Sickness

1. Masama ang aking pakiramdam.
2. Maysakit ako.
3. Magpatingin ka sa doktor.
4. Saan ang mahusay na doktor?
5. Ano ang nararammdaman mo?

1. I don't feel well.
2. I'm sick.
3. Go see a doctor.
4. Where is a good doctor?
5. How do you feel?

Ata Manobo

Cebuano

6. Masakit ka ulu ku.	6. Labad ang akong ulo.
7. Nig-iilob a ganna to marusilom.	7. Nagsuka ko kagabii.
8. Ogtkatabolog a woy oglusungan a.	8. Kalipongon ko ug gihilantan ko.
9. Masakit ka abolongan ku.	9. Sakit ang akong tutunlan.
10. Bisukon a.	10. Gisip-on ko.
11. Okgagonnow a.	11. Gitugnaw ko.
12. Ogmoinit a.	12. Giinitan ko.
13. Inum ka to dakol no woig.	13. Inum ug daghang tubig.
14. Inuma nud ka soin tambal, katatolu to songo allow, masolom, moudu woy mahapun.	14. Imna ning tambal katulo sa usa ka adlaw, buntag, udto ug gabii.
15. Noulian ad on.	15. Maayo na ang akong paminaw.
16. Maroyow ka poghirogo ku ganna to marusilom.	16. Nahinanok ko kaayo kagabii.
17. Himmoloy ka pa ian.	17. Pahulay sa.

Filipino**English**

---

6. Masakit ang ulo ko.	6. I have a headache.
7. Sumuka ako kagabi.	7. I vomitted last night
8. Nahihilo at nilalagnat ako.	8. I feel dizzy and have a fever.
9. Masakit ang aking lalamunan.	9. I have a sore throat.
10. Sinisipon ako.	10. I have a cold.
11. Giniginaw ako.	11. I am cold.
12. Naiinitan ako.	12. I am hot.
13. Uminom ka ng maraming tubig.	13. Drink a lot of water.
14. Inumin mo ang gamot na ito, tatlong beses sa maghapon, tuwing umaga, tanghali at hapon.	14. Take this medicine three times a day, every morning, noon and afternoon.
15. Mabuti na ang aking pakiramdam.	15. I'm feeling better now.
16. Mahimbing ang tulog ko kagabi.	16. I slept well last night.
17. Magpahinga ka muna.	17. Take a rest.

Ata Manobo

To Iskuilahan

1. Okgantoon ta ka
“Pambansang Awit”.
2. Oglasindog ki tibo.
3. Doroyow kow lasindog.
4. Isabuk now ka
kawanan no bolad now
kai to komong now.
5. Pinnuu kow.
6. Pamminog kow pa ian.
7. Pamminog kow
doroyow.
8. Tabaka now ka
mgo inso.
9. Paagboti now rò
to ogbasa.
10. Himulungi now rò
to ogbasa.
11. Hutuki now to
og-anad.
12. Duon inso ku.
Tabak kow.
13. Ikayow now ka bolad
now ko katou kow
to tabak.

Cebuano

Sa Eskwelahan

1. Kantahon nato ang
“Pambansang Awit”.
2. Manindog kitang
tanang.
3. Pagtarong ug tindog.
4. Ibutang ang inyong
tuong kamot sa
dughan.
5. Panglingkod mo.
6. Paminaw mo.
7. Paminaw mo pag-ayo.
8. Tubaga ninyo ang mga
pangutana.
9. Kusgi ninyo ang
pagbasa.
10. Hinaya lang ninyo
ang pagbasa.
11. Tun-i ninyo pag-usab.
12. Mangutana ko ug
tubaga ninyo.
13. Ipataas ang inyong
kamot kung nahibalo
mo sa tubag.

Filipino

English

Sa Paaralan

At School

1. Awitin natin ang
“Pambansang Awit”.
2. Tumayo tayong lahat.

1. We will sing the
national anthem.
2. Let us all stand up.

3. Tumayo nang matuwid.
4. Ilagay ang kanang
kamay sa dibdib.

3. Stand up straight.
4. Place your right hand
over your heart.

5. Maupo kayo.
6. Makinig muna.
7. Makinig nang mabuti.

5. Sit down.
6. Listen first.
7. Listen carefully.

8. Sagutin ang mga
tanong.
9. Basahin nang malakas.
10. Bumasa nang tahimik.

8. Answer the questions.
9. Read aloud.
10. Read quietly/softly.

11. Pag-aralan ninyo
ito muli.
12. Magtatanong ako
at sagutin ninyo.
13. Itaas ang kamay
kung alam ninyo ang
sagot.

11. Study it again.
12. I'll ask a question.
You answer.
13. Raise your hand if
you know the answer.

Ata Manobo

Cebuano

14. Paagboti now to ogkagi. Kono koy ogpakadinog.	14. Kusga pagsulti kay dili mi kadungog.
15. Nokoy ka oghimuon ta asolom.	15. Unsa ang atong himoong/buhaton ugma.
16. Do kow og-absin asolom.	16. Ayaw mo pagpalta sa klase ugma.
17. Maroyow ian.	17. Maayo.
18. Litos/Ongot ian	18. Insakto/Husto kana.
19. Sayop.	19. Sayop
20. Hoo.	20. Oo.
21. Kono.	21. Dili.
22. Waro a natanud.	22. Wala ko kahinomdom.
23. Nalingawan kud. Nalingow ad.	23. Nakalimot na ko. Nalimtan ko na.
24. Waro a nakasabut.	24. Wala ko makasabot.
25. Hontow a ka ngaran nu?	25. Unsay imong ngalan?
26. Ka ngaran ku si_____.	26. _____ang akong ngalan.

Filipino

English

---

14. Lakasan mo. Hindi namin marinig.	14. Speak louder. We can't hear you.
15. Ano ang gagawin natin bukas?	15. What will we do tomorrow?
16. Huwag kayong liliban sa klase bukas.	16. Don't be absent from class tomorrow.
17. Magaling.	17. Good.
18. Tama.	18. Right./Correct.
19. Mali.	19. Wrong./Incorrect.
20. Oo.	20. Yes.
21. Hindi.	21. No.
22. Hindi ko matatandaan.	22. I don't remember.
23. Nakalimutan ko na.	23. I have forgotten.
24. Hindi ko maunawaan/ maintindihan.	24. I don't understand.
25. Ano ang pangalan mo?	25. What's your name?
26. _____ang pangalan ko.	26. My name is _____.

Ata Manobo

Ogsugba woy Ogkoon

1. Nokoy ka oghimuon nu?
2. Nigsusugba a.
3. Nokoy ka oghilutuon nu?
4. Nigsusugba a to palia no nig-amutan ku to atolug.
5. Ogcointiat ka no ogkoon to nangka?
6. Ogkoon ka to koonon?
7. Hoo, ogkoon a to koonon.

Cebuano

Pagluto ug Pagkaon

1. Unsa ang imong gibuhat?
2. Galuto ko.
3. Unsay imong giluto?
4. Nagluto ko ug paliya nga gisagulan ug itlog.
5. Gusto ba nimong mokaon ug nangka?
6. Mokaon ka ba ug kan-on?
7. Oo, mokaon ko ug kan-on.

Filipino

English

Pagluluto at Pagkain

Cooking and Eating

1. Ano ang ginagawa mo? 1. What are you doing?
2. Nagluluto ako. 2. I am cooking.
3. Ano ang niluluto mo? 3. What are you cooking?
4. Nagluluto ako ng
ampalaya na may itlog. 4. I'm cooking ampalaya
with eggs.
5. Gusto mo bang kumain
ng nangka? 5. Do you like to eat
jackfruit?
6. Kumakain ka ba ng
kanin? 6. Do you eat rice?
7. Oo, kumakain ako ng
kanin. 7. Yes, I eat rice.

Ata Manobo

Cebuano

8. Nokoy ka og-inumon nu?	8. Unsay imong inumon?
9. Ogkoiniat a nog-inum to kapi.	9. Gusto kong moinom ug kapi.
10. Dagdagow rò. Og-init a pad to woig.	10. Usa pa, moinit ko ug tubig.
11. Oggutasan/Ogkoibog a woy ogkamaraan a.	11. Gigutom ko ug giuhaw.
12. Ogkoon kid on.	12. Mangaon na ta.
13. Pangoon kow. Do kow ogkasipod.	13. Kaon mo ayaw mog kaulaw.
14. Masanok ka soin koonon.	14. Lami kaayo ni nga pagkaon.
15. Maroyow ka no ogsusugba.	15. Maayo ka moluto.
16. Hutuk ka pa.	16. Pagkuha pa. Pagdugang pa.
17. Salamat. Litos/ Olog on soin.	17. Salamat. Husto/ Ensakto na kini.
18. Kono ad. Nahantoy ad.	18. Salamat na lang. Busog na ko.
19. Bogayi a bag to woig su og-inum a.	19. Palihog hatagi ko ug tubig kay moinom ko.

Filipino

English

---

8. Ano ang iinumina mo?	8. What will you drink?
9. Gusto kong uminom ng kape.	9. I like to drink coffee.
10. Sandali, magpapakulo muna ako ng tubig.	10. Just a moment. I'll boil some water.
11. Nagugutom ako at nauuhaw.	11. I'm hungry and thirsty.
12. Kumain na tayo.	12. Let's eat.
13. Kumain kayong mabuti, huwag kayong mahiya.	13. Eat heartily, don't be bashful.
14. Napakasarap ng pagkaing ito.	14. This meal is delicious.
15. Mahusay kang magluto.	15. You are a good cook.
16. Kumuha ka pa.	16. Take some more.
17. Salamat. Tama na.	17. Thank you. This is enough.
18. Salamat, busog na ako.	18. Thank you, I'm full.
19. Pahingi ng tubig.	19. May I please have a drink of water?

Ata Manobo

Loin-loin no mgo

Pogkoon

1. gulay/sud-an
2. koonon
3. lugow
4. sabow
5. atolug
6. ginaling
7. payad
8. pan

Mgo Anag

1. aus
2. sibuyas/ganda
3. tanglad
4. bitsin
5. asin
6. kitsap

Cebuano

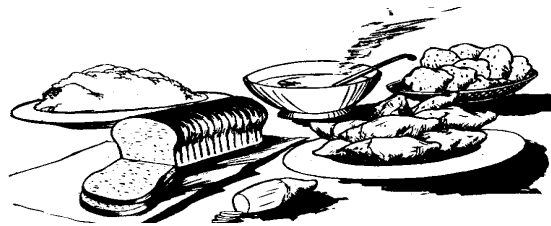
Klase sa mga

Pagkaon

1. sud-an
2. kan-on/luto
3. lugaw
4. sabaw
5. itlog
6. bugas mais
7. bulad
8. pan

Mga Lamas

1. ahos
2. sibuyas
3. tanglad
4. bitsin
5. asin
6. kitsap

Filipino

English

Uri ng mga Pagkain

Kinds of Food

1. ulam
2. kanin
3. lugaw
4. sabaw
5. itlog
6. bigas na mais
7. tuyod/daing
8. tinapay

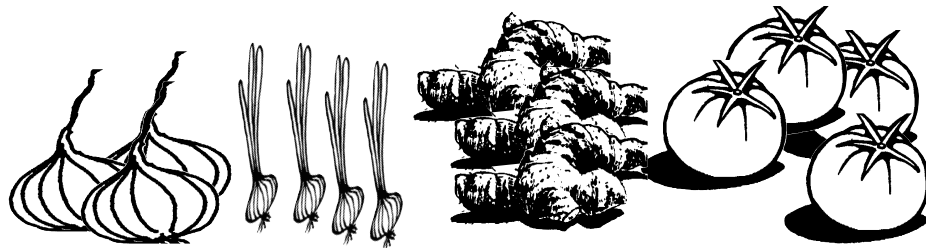
1. viand
2. rice (cooked)
3. rice gruel/porridge
4. broth/soup
5. egg
6. ground corn/corn grits
7. dried fish
8. bread

Mga Rekado

Kinds of Spices

1. bawang
2. sibuyas
3. tanglad
4. vetsin
5. asin
6. ketsap

1. garlic
2. onion
3. lemon grass
4. MSG
5. salt
6. ketchup

Ata Manobo

7. mantika
8. luya
9. asukal
10. paminta
11. katumbal
12. suka
13. tuyu

Mgo Gulayon woy

Pogkoon

1. kalabasi
2. upu
3. atsal
4. ubod
5. olugbati
6. mani
7. homoy/paloy
8. okra
9. palia
10. mundu/kasilo
11. binggala
12. pitsay
13. dabung

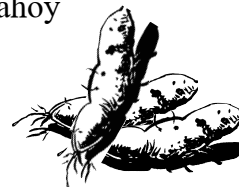
Cebuano

7. mantika
8. luy-a
9. asukar
10. paminta
11. sili
12. suka
13. toyo

Mga Utanon ug

Pagkaon

1. kalabasa
2. upo
3. atsal
4. gabi
5. alugbati
6. mani
7. humay
8. okra
9. paliya
10. kamote
11. kamoteng kahoy
12. petsay
13. dabong

Filipino**English**

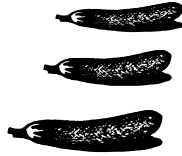
7. mantika	7. cooking oil
8. luya	8. ginger
9. asukal	9. sugar
10. paminta	10. black pepper
11. sili	11. red pepper
12. suka	12. vinegar
13. toyo	13. soy sauce

**Mga Gulay at
Pagkain****Vegetables and
Staples**

1. kalabasa	1. squash
2. upo	2. bottle gourd
3. sili	3. bell pepper
4. gabi	4. taro
5. alugbati	5. malabar nightshade
6. mani	6. peanut
7. palay	7. rice (unhusked)
8. okra	8. okra
9. ampalaya	9. bittermelon
10. kamoteng baging	10. sweet potato
11. kamoteng kahoy	11. cassava
12. petsay	12. pechay
13. labong	13. bamboo shoots

Ata Manobo

14. pusu
15. ripulyu
16. talom
17. kamatis
18. sayuti
19. tangkung
20. mungqus/balatung
21. tiro
22. ubi
23. sitow
24. agoloy
25. ballas/bogas
26. ligbos/kaupas

Cebuano

14. puso sa saging
15. repolyo
16. talong
17. kamatis
18. sayote
19. tangkong
20. monggos
21. tubo
22. ubi
23. sitaw
24. mais
25. bugas
26. ligbos/uhong/kaupas

Mgo Bogas to Kayu no Ogekako-on

1. abukadu
2. koubana
3. bayabas
4. durian
5. kaymito
6. kakaw
7. kapayas

Mga Prutas

1. abokado
2. abana
3. bayabas
4. durian
5. kaymito
6. kakaw
7. kapayas

Filipino

English

14. puso ng saging

15. repolyo

16. talong

17. kamatis

18. sayote

19. kangkong

20. mungo

21. tubo

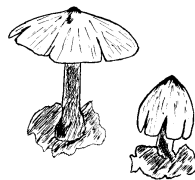
22. ube

23. sitaw

24. mais

25. bigas

26. kabute

14. banana blossom

15. cabbage

16. eggplant

17. tomato

18. chayote

19. swamp cabbage

20. mungbean

21. sugarcane

22. purple yam

23. string bean

24. corn

25. rice (husked)

26. mushroom

Mga Prutas

1. abokado

2. guyabano

3. bayabas

4. durian

5. kaymito

6. kakaw

7. papaya

Fruits

1. avocado

2. soursop

3. guava

4. durian

5. starapple

6. cacao

7. papaya

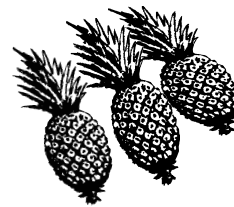
Ata Manobo

8. bugko
9. liminsitu
10. boungon
11. limmow
12. marang
13. pinya
14. nangka
15. niug
16. butung
17. rambutan
18. atis
19. santol
20. tambiyung
21. saging
22. mangga

Cebuano

8. lansones
9. limonsito
10. baongon
11. sitrus/kahil
12. marang
13. pinya
14. langka
15. lubi
16. butong
17. rambutan
18. atis
19. santol
20. sandiya/watermelon
21. saging
22. mangga

Mgo Inumonon

1. woig
2. inumonon no
ogpakalasing
3. gatas
4. tsukalati/kukwa
5. kapi
6. tsa

Mga Ilimnon

1. tubig
2. alak
3. gatas
4. sikwate
5. kape
6. tsa

Filipino

English

8. lansones
9. kalamansi
10. suha
11. dalanghita
12. marang
13. pinya
14. nangka
15. niyog
16. buko
17. rambutan
18. atis
19. santol
20. pakwan
21. saging
22. mangga

Mga Inumin

1. tubig
2. alak
3. gatas
4. tsokolate
5. kape
6. tsa

8. lansones
9. calamansi
10. pomelo
11. orange
12. marang
13. pineapple
14. jackfruit
15. coconut
16. young coconut
17. rambutan
18. atis
19. santol
20. watermelon
21. banana
22. mango

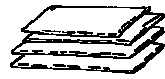
Beverages

1. water
2. wine/alcoholic
beverage
3. milk
4. chocolate
5. coffee
6. tea

Ata Manobo

Mgo Kalaglagaan to Baloy

1. basu
2. ilab
3. bangku
4. walis
5. bangguran
6. luag
7. kondiru
8. karahay
9. takuri
10. kulambu/kiambu
11. pinggan/palatu
12. lamisaan
13. pungan/ulunan
14. lirung/nigu
15. kutsara
16. bandiaru
17. ikam/baluy
18. baul
19. buahan
20. yahung
21. uloson/tol-ob

Cebuano

Mga Butang sa Balay

1. baso
2. kutsilyo
3. lingkoranan
4. silhig
5. kudkuran
6. luwag
7. kaldero
8. kalaha
9. takore
10. moskitero
11. plato
12. lamesa
13. unlan
14. nigo
15. kutsara
16. bandehado
17. banig
18. baol
19. duyanan
20. yahong
21. habol

Filipino

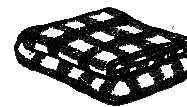
English

Mga Kagamitan sa

Household Items

Bahay

1. baso
2. kutsilyo
3. upuan/silya
4. walis
5. kudkuran
6. sandok
7. kaldero
8. kawali
9. takori
10. kulambo
11. pinggan
12. lamesa/mesa
13. unan
14. bilao
15. kutsara
16. bandeha
17. banig
18. kahon
19. duyan
20. mangkok
21. kumot

1. glass
2. knife
3. chair/bench
4. broom
5. coconut grater
6. ladle
7. cooking pot
8. frying pan
9. kettle
10. mosquito net
11. plate
12. table
13. pillow
14. winnowing tray
15. spoon
16. large tray
17. sleeping mat
18. chest/trunk
19. child's cradle
20. bowl
21. blanket

Ata Manobo

Cebuano

Pogso-ol

1. sagboka
2. darua
3. tatolu
4. hop-at
5. lalima
6. hon-om
7. papitu
8. wawalu
9. sasiam
10. sampulu
11. daruampulu
12. tatolu no pulu
13. kohop-atan

Pag-ihap

1. usa/uno
2. duha/dos
3. tulo/tres
4. opat/kwatro
5. lima/singko
6. onom/sais
7. pito/siete
8. walu/otso
9. siyam/nuwebe
10. napulo/dies
11. baynte
12. treynta
13. kuwarenta

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Filipino

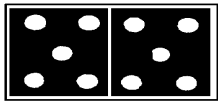
English

Pagbilang

1. isa
2. dalawa
3. tatlo
4. apat
5. lima
6. anim
7. pito
8. walo
9. siyam
10. sampu
11. dalawampu
12. tatlumpu
13. apatnapu

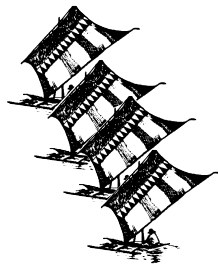
Counting

1. 1/one
2. 2/two
3. 3/three
4. 4/four
5. 5/five
6. 6/six
7. 7/seven
8. 8/eight
9. 9/nine
10. 10/ten
11. 20/twenty
12. 30/thirty
13. 40/forty

10

10 20 30 40

4

50 60 70 80

90 100

Ata Manobo

Cebuano

---

14. kalimaan	14. singkwenta
15. kohon-oman	15. kan-uman/saysinta
16. kapituan	16. setenta
17. kawaluan	17. otsenta
18. kasiaman	18. nobenta
19. songo gatus	19. usa ka gatos
20. songo malan/libu	20. usa ka libo/mil
21. tonga	21. tunga
22. langun/tibo	22. tanan
23. an-anayan/hun-a	23. pinakauna
24. igkararua	24. ikaduha
25. igkatatolu	25. ikatulo
26. igkahop-at	26. ikaupat
27. Kapila?	27. Kapila?
28. kasabboka	28. kausa
29. kararua	29. kaduha
30. katatolu	30. katulo
31. kohop-at	31. kaupat
32. manalimboka	32. panagsa
33. songo kuo do	33. usahay
34. malasi	34. perme
35. digun/ungud/layun	35. kanunay

Filipino**English**

---

14. limampu	14. 50/fifty
15. animnapu	15. 60/sixty
16. pitumpu	16. 70/seventy
17. walumpu	17. 80/eighty
18. siyamnapu	18. 90/ninety
19. isang daan	19. 100/one hundred
20. isang libo	20. 1,000/one thousand
21. kalahati	21. half
22. lahat	22. all
23. una	23. first (1st)
24. ikalawa	24. second (2nd)
25. ikatlo	25. third (3rd)
26. ikaapat	26. fourth (4th)
27. Ilang beses?	27. How many times?
28. minsan	28. once
29. dalawang beses	29. twice
30. tatlong beses	30. three times
31. apat na beses	31. four times
32. bihira	32. seldom/rarely
33. paminsan-minan	33. occasionally/once in a while
34. madalas/malimit	34. frequently/often
35. palagi/lagi	35. always

Ata Manobo

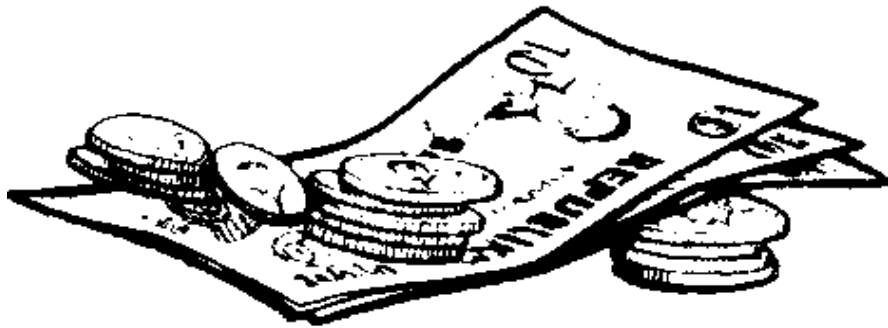
Cebuano

Salapi

1. dyis sintabus
2. bainti sintabus
3. singkwinta sintabus
4. pisu
5. uno bainti
6. uno singkwinta
7. lalima no pibus
8. sampulu no pibus

Kuwarta

1. dyes sintabos
2. baynte sintabos
3. singkwenta sintabos
4. piso
5. uno baynte
6. uno singkwenta
7. singko pibus
8. dyes pibus

Filipino

English

Pera

1. diyos sentimos
2. beinte sentimos
3. singkwenta sintemos
4. piso
5. uno-beinte
6. uno-singkwenta
7. limampiso
8. sampung piso

Money

1. ₱ .10/ten centavos
2. ₱ .20/twenty centavos
3. ₱ .50/fifty centavos
4. ₱1.00/one peso
5. ₱1.20/one twenty
6. ₱1.50/one fifty
7. ₱5.00/five pesos
8. ₱10.00/ten pesos

₱25.50

Ata Manobo

Pogpamboli woy Pogpasalin

1. Tagpila ka songo mitru
to soini no manggad?
2. Amana. Mahal ian.
3. Salinin do bag ka
igpabayad nu.
4. Baratu on lagboy soin.

Cebuano

Pagpamalit ug Pagpanghangyo

1. Tagpila ang usa ka
metro niining
panaptona?
2. Mahal kaayo.
3. Puwede bang
makahangyo?
4. Barato na kaayo ni.

Filipino

English

Pagbili at Pagtawad

Buying and Bargaining

1. Magkano ang metro ng telang ito?
2. Ang mahal naman.
3. Puwede pa bang matawaran?
4. Napakamura na niyan.

1. How much is one meter of this cloth?
2. That's expensive.
3. Can it be discounted?
4. It's very inexpensive as it is.

Ata Manobo

Cebuano

-
5. Pila no mitru ka ogkuon nu?	5. Pila ka metro ang imong gusto?
6. Darua do ian.	6. Duha lang.
7. Tagpila soini?	7. Tagpila man ni?
8. Tagpila ka songo kilu to kamatis?	8. Tagpila ang kilo sa kamatis?
9. Maam, ogboli ka to ikam?	9. Maam, gusto nimong mopalit ug banig?
10. Soin sagboka ka maroyow.	10. Nindot kining usa.
11. Hontow ka nighimu soin?	11. Kinsa ang naghimo niini?
12. Koddi ian ka nighimu.	12. Ako ang naghimo niani.
13. Nokoy pad ka duma no ogbolion nu?	13. Unsa pa ang imong paliton?
14. Ogboboli a pad to songo lapad no mantika, songo kilu no asukal, woy songo pakiti no pispuru.	14. Mopalit pa ko ug usa ka lapad nga mantika, usa ka kilong asukar ug usa ka paketeng posporo.
15. Soin ka sinsilyu nu.	15. Ania ang imong sukli.

Filipino

English

---

5. Ilang metro ba ang kukunin mo?	5. How many meters would you like?
6. Dalawa lang.	6. Just two.
7. Magkano ito?	7. How much is this?
8. Magkano ba ang isang kilong kamatis?	8. How much is one kilo of tomatoes?
9. Ale, gusto mo bang bumili ng banig?	9. Maam, would you like to buy a sleeping mat?
10. Maganda ang isang ito.	10. This one is nice.
11. Sino ang gumawa nito?	11. Who made it?
12. Ako ang gumawa niyan.	12. I made it myself.
13. Ano pa ang bibilhin mo?	13. What else would you like to buy?
14. Bibili pa ako ng isang bote ng mantika, isang kilong asukal at isang pakete ng posporo.	14. I will buy one bottle of cooking oil, one kilo of sugar and one package of matches.
15. Heto ang sukli mo.	15. Here's your change.

Ata Manobo

Pogsamboy woy Pogpasamboy

1. Nokoy so tuud nu?
2. Duon bua koilangan nu?
3. Waro ian.
4. Duon porom ignangon ku koykow.
5. Nokoy a ka sikan?

Cebuano

Paghulam ug Pagpahulam

1. Unsa man ang imong tuyo?
2. Duna bay imong kinahanglan?
3. Wala man.
4. Duna unta koy ihangyo nimo.
5. Unsa man?

Filipino

English

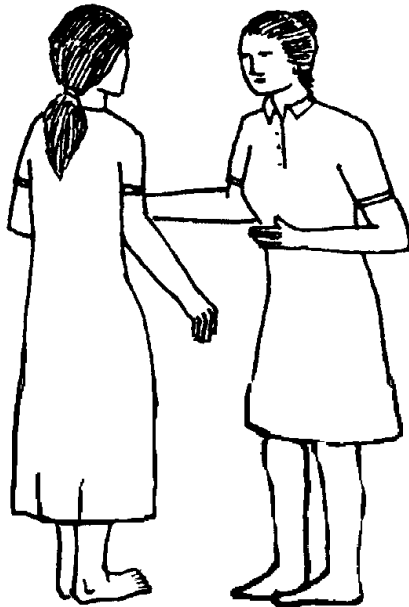

Paghiram at Pagpahiram

1. Ano ang sadya mo?
2. May kailangan ka ba?
3. Wala naman.
4. May ipakikiusap sana
ako sa iyo.
5. Ano iyon?

Borrowing and Lending

1. What is your purpose
for coming?
2. Is there something you
need?
3. Nothing in particular.
4. I have a favor to ask of
you.
5. What is it?

Ata Manobo

Cebuano

-
6. Ogsamboy a porom to wasoy nu.	6. Mohulam unta ko sa imong atsa.
7. Hoo ian.	7. Oo, puwede man.
8. Tagad ka pa. Ogkuon ku ian.	8. Kadiot/Hulat sa. Kuhaon pa nako.
9. Ilibong ku ro asolom.	9. Iuli lang ni nako ugma.
10. Duon porom malintok no tuud ku koykow.	10. Duna unta koy gamay nga kinahanglan nimo.
11. Nigdaralu ka anak ku.	11. Nagsakit ang akong anak.
12. Nalagak ka salapi ku.	12. Nawala ang akong kuwarta.
13. Ogsamboy a porom to songo gatus koykow.	13. Mohulam unta ko nimo ug bali usa ka gatos.
14. Hoo, pasambayon ku sikoykow to songo gatus.	14. Oo, pahulamon ta ka ug usa ka gatos.
15. Salamat. Bayaran ku sikoykow to sunud no simana.	15. Salamat. Ilisan lang nako sa sunod semana.

Filipino

English

---

6. Puwede bang mahiram ang iyong palakol?	6. May I borrow your axe?
7. Oo, puwede.	7. Yes, you may.
8. Sandali lang. Kukunin ko.	8. Just a moment. I'll get it.
9. Isasauli ko ito bukas.	9. I'll return it tomorrow.
10. Mayroon akong konting kailangan sa iyo.	10. I have a small request from you.
11. Maysakit ang aking anak.	11. My child is sick.
12. Nawala ang aking pera.	12. I lost my money.
13. Puwede bang makahiram ng isang daang peso?	13. May I borrow a hundred pesos?
14. Oo, pahihiramin kita ng isang daang peso.	14. Yes, I'll let you borrow a hundred pesos.
15. Salamat. Babayaran kita sa susunod na linggo.	15. Thank you. I'll pay you next week.

Pog-anad to Kinagian

1. Katou ka ogkagi to Filipino?
2. Katou a ogkagi to Filipino.
3. Ogpakasabut a to malintok di, kono a ogpakakagi.
4. Ogmakakagi a to doisok.
5. Kono a ogkatou to ogkagi to Binisayo.
6. Ogkoiniat a to og-aanad to Binisayo.
7. Nokoy a ka Minanobo to _____?

Pagtuon sa Sinultihan

1. Kahibalo ka ba mosulti ug Filipino?
2. Kahibalo ko mosulti ug Filipino.
3. Makasabot ko ug gamay apan dili ko makasulti.
4. Makasulti ko pero gamay ra.
5. Dili ko kahibalo mosulti ug Binisaya.
6. Gusto ko magtuon ug Binisaya.
7. Unsa sa Manobo ang _____?

Pag-aaral ng Wika

1. Marunong ka bang magsalita ng Filipino?
2. Marunong akong magsalita ng Filipino.
3. Naiintidihan ko ng kaunti, ngunit hindi ako makapagsalita.
4. Nakakapagsalita ako ng kaunti.
5. Hindi ako marunong magsalita ng Bisaya.
6. Gusto kong matuto ng Bisaya.
7. Ano ang _____ sa Manobo?

Language Learning

1. Do you know how to speak Filipino?
2. I know how to speak Filipino.
3. I understand a little but I cannot speak it.
4. I speak a little.
5. I don't speak Cebuano.
6. I would like to learn Cebuano.
7. What is _____ in Manobo?

Ata Manobo

Cebuano

8. Monuon nu toglituk ka _____ to kinagian niu/now?	8. Unsaon nimo pagsulti ang _____ sa inyong sinultian?
9. Nokoy ka ighingaran now to soin to kinagian now?	9. Unsay ngalan niini sa inyong sinultian?
10. Nokoy a ka kalogsaran to soin?	10. Unsay kahulugan niini?
11. Nakasabut ka ko nokoy ka ogkagion ku?	11. Nakasabot ka ba sa akong gisulti/ giingon?
12. Waro a nakasabut.	12. Wa ko kasabot.
13. Libonga/Hutuka pa ka kagi nu.	13. Palihog usba ang imong gisulti.
14. Mananaya nu bag to ogkagi.	14. Palihog hinayhinaya lang ug sulti.
15. Maroyow ka ian no ogkagi to English.	15. Maayo ka mosulti ug English.
16. Og-aanad a pad to Minanobo.	16. Nagtoon pa ko pagsulti ug Manobo.
17. Minanoboi a nu.	17. Magmanobo ka sa ako.
18. Olog/Litos bua ian?	18. Insakto ba/Husto ba?

Filipino

English

---

8. Paano mo sasabihin ang _____ sa inyong salita?	8. How do you say _____ in your language?
9. Ano ang tawag mo nito sa inyong salita?	9. What do you call this in your language?
10. Ano ang ibig sabihin nito?	10. What does it mean?
11. Naiintindihan mo ba ang sinasabi ko?	11. Do you understand what I am saying?
12. Hindi ko naiintindihan.	12. I didn't understand.
13. Pakiulit nga ang iyong sinabi.	13. Please repeat what you said.
14. Pakibagalan mo nga ang iyong pagsasalita.	14. Please speak more slowly.
15. Mahusay kang magsalita ng English.	15. You speak English well.
16. Nag-aaral pa akong magsalita ng Manobo.	16. I'm still learning how to speak Manobo.
17. Kausapin mo ako sa Manobo.	17. Speak to me in Manobo.
18. Tama ba 'yan?	18. Is that correct?

Ata Manobo

Mgo Sulat

1. Sambayan ku pad ka bulpin nu. Dagdagow ro ian.
2. Ogpaalap a to sulat to inoy ku.
3. Koilangan ku ka papil, silyu woy subri.
4. Alapa nu soin sulat diot post office.
5. Pirma ka kai.
6. Pila no silyu ka ogkuon nu?
7. Ogboli a to darua no tagsingku pisos no silyu.
8. Nigsulat a nokai, di waro pad man tabak taman to kuntoon.
9. Nalagak bua ian.
10. Hondoi ki longod ogtiligrama?
11. Hondoi ki longod ogtilipunu?

Cebuano

Mga Sulat

1. Pahulama ko sa imong bolpin kadyot lang.
2. Magpadala ko ug sulat sa akong inahan.
3. Nagkinahanglan ko ug papil, selyo ug sobre.
4. Dal-a ning sulat didto sa post office.
5. Pagpirma dinhi.
6. Pila nga selyo ang imong gusto?
7. Mopalit ko ug duha ka tagsingko pisos nga selyo.
8. Nagsulat ako kaniadto, apan hangtod karon wala pay tubag.
9. Tingali nawala na.
10. Asa ko magtelegrama?
11. Asa ko magtelepono?

Filipino

English

Mga Sulat

Letters

1. Pahiram nga ng bolpen mo sandali.

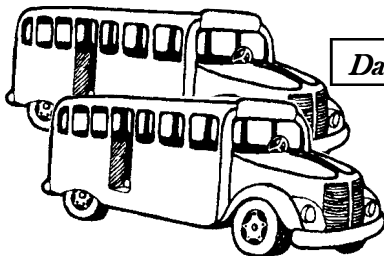
2. Magpapadala ako ng sulat sa nanay ko.
3. Kailangan ko ng papel, selyo at sobre.
4. Dalhin mo ang sulat na ito sa post office.
5. Dito kayo lumagda.
6. Ilang selyo ang gusto mo?
7. Pabili nga ng dalawang tig-limampisung selyo.
8. Noon pa ako sumulat, pero hanggang ngayon ay wala pang sagot.
9. Baka nawala.
10. Saan ako puwedeng magtelegrama?
11. Saan ako puwedeng magtelepono?

1. May I borrow your pen for a moment?
2. I will send a letter to my mother.
3. I need paper, stamps and envelopes.
4. Take this letter to the post office.
5. Sign your name here.
6. How many stamps do you need?
7. I would like two five peso stamps.
8. I wrote sometime ago but haven't got any reply.
9. Maybe it's lost.
10. Where can I send a telegram?
11. Where can I make a telephone call?

Ata Manobo

Pogkarga woy Pogsakoy

1. Sir, koddi do ka og-alap to soin.
2. Balagara nud su duon on og-alap.
3. Igaat nu rò ka sikan. Kanak on ka og-alap.
4. Pila tibo ka soini?
5. Hondoi longod ka paradahan to dyip?
6. Hondoi ka dyip no oghondio to Davao?
7. Hondoi ogdolog ka soini dyip?
8. Nokoy ka og-unturan ku pohondio't Davao?

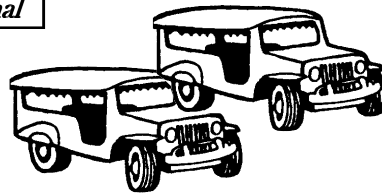

Davao Terminal

Cebuano

Pagkarga ug Pagbiyahe

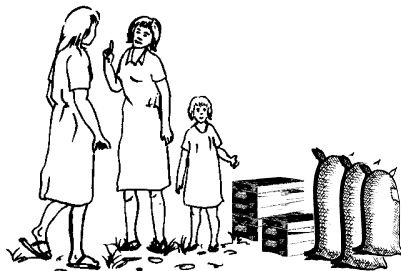
1. Sir, ako nay modala.
2. Ayaw na lang, aduna nay magdala.
3. Ibilin kanang usa, ako na lang ang modala.
4. Pila kining tanan?
5. Asa dapit ang paradahan sa dyip?
6. Asa ang dyip padulong sa Davao?
7. Asa ang biyahe niining dyip?
8. Unsa ang akong sakyang paingon/padulong sa Davao?

Filipino

Pagkakarga at Pagsakay

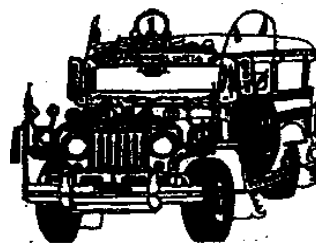
1. Mama, ako na ang magdadala.
2. Huwag na, mayron nang magdadala.
3. Iwan mo na ang isang iyan, ako na ang magdadala.
4. Magkano ang lahat ng ito?
5. Nasaan ang paradahan ng dyip?
6. Saan ako kukuha ng dyip papuntang Davao?
7. Saan papunta ang dyip na ito?
8. Ano ang sasakyan ko papuntang Davao?

English

Cargo and Travel

1. Sir, I will carry it.
2. Never mind someone is going to carry it.
3. Leave that one, I will carry it.
4. How much will you charge for all this?
5. Where is the jeepney stop?
6. Where do I get a jeepney going to Davao?
7. Where does this jeepney go to?
8. What shall I ride to get to Davao?

Ata Manobo

Cebuano

9. Og-untud ka to bus.

10. Nokoy orasa ogligkat
ka barku pohondiot
Manila?

11. Moomonu kalugoy
ka soin pogbiyahi?

12. Mgo tatolu no uras.

13. Pila ka pamiliti?

14. Untud kad. Itagu ku
rò ka kalaglagaan nu
dut ampow to dyip.

15. Hondoï ka oglogsad?

16. Oglogsad a diot
palingki.

17. Paragas ka rò.

18. Pakawanan ki dutut
krusing.

19. Dio ki ogsuwoy to
gibang to kohun-aan
to taytayan.

9. Mosakay ka sa bus.

Bus ang sakyan mo.

10. Unsang orasa
mogikan ang barko
padulong sa Manila?

11. Unsa kadugayon ang
biyahe?

12. Mga tulo ka oras.

13. Pila man ang pliti?

14. Sakay na. Ibutang
nako ang imong
karga sa atop.

15. Asa ka monaog?

16. Monaog ko sa
merkado.

17. Sigi deretso lang.

18. Moliko ka sa too sa
eskina/kanto.

19. Moliko ka sa wala sa
unahan sa tulay.

Filipino

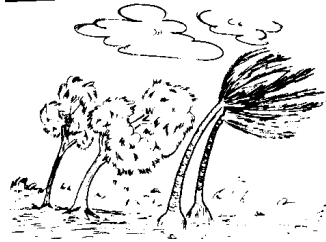
English

---

9. Sumakay ka ng bus.	9. You take a bus.
10. Anong oras aalis ang barko papuntang Maynila?	10. At what time does the boat leave for Manila?
11. Gaano katagal ang biyahe?	11. How long is this trip?
12. Mga tatlong oras.	12. About three hours.
13. Magkano ba ang pamasaha?	13. How much is the fare?
14. Sakay na. Ilalagay ko lang ang karga mo sa ibabaw ng dyip.	14. Get on. I'll put your cargo on top of the jeepney.
15. Saan ka bababa?	15. Where will you get off?
16. Bababa ako sa palengke.	16. I'll get off at the market.
17. Dumiretso lang po kayo.	17. Go straight ahead.
18. Kakanan tayo sa kanto.	18. Turn right at the corner
19. Kakaliwa tayo paglampas ng tulay.	19. Turn left after the bridge.

Ata Manobo

Panahon

1. Moinit ian.
2. Mahagsil ian.
3. Moinit ian su ting-allow on ian.
4. Makalamag ian su duon bagyu diot Luzon.
5. Basak ka dalan su ting-uran on ian.
6. Dakol ka uran gabii.
7. Nokohimata a ganna'n marusilom su nighlulugong.
8. Maroyow on ian su konad on og-uran.

Cebuano

Panahon

1. Kainit.
2. Katugnaw.
3. Mainit kay ting-init na man god.
4. Hangin kaayo kay naay bagyo sa Luzon.
5. Lapok ang dalan kay ting-ulan na man god.
6. Kusog kaayo ang ulan kagahapon.
7. Nakamata ko sa dalogdog kagabii.
8. Maayo kay wala na moulan.

Filipino

English

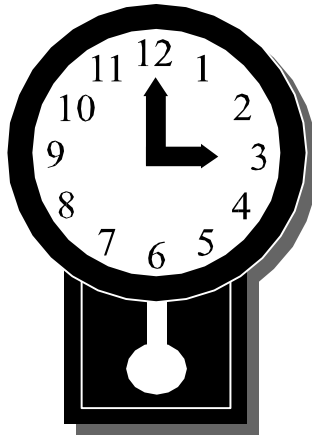
Panahon

Weather

1. Ang init.
  2. Ang lamig.
  3. Napakainit dahil tag-araw na.
  4. Napakahangin dahil may bagyo sa Luzon.
  5. Maputik ang daan dahil tag-ulan na.
  6. Umulan ng malakas kahapon.
  7. Nagising ako sa kulog kagabi.
  8. Mabuti naman at hindi na umulan.
1. It's hot.
  2. It's cold.
  3. It's hot because it's dry season.
  4. It's very windy because there's a typhoon in Luzon.
  5. The road is muddy because it's rainy season.
  6. It rained very hard yesterday.
  7. The thunder woke me up last night.
  8. It's good it's no longer raining.

Ata Manobo

Cebuano

Uras

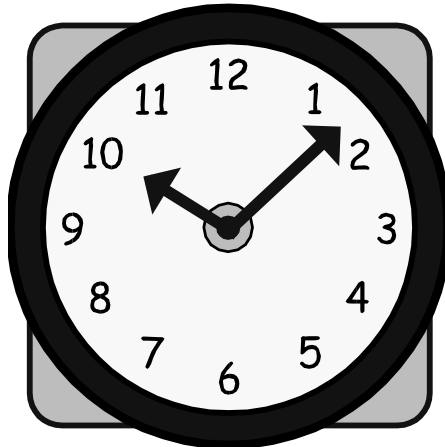
1. Nokoy buad uras
kuntoon?
2. Nokoy uras ogbunsud
ka miting?
3. Alas nuwibi to
masolom.
4. Ala-una to mahapun.
5. Alas kuartu kuarintay
singku to mahapun.
6. Namouri kad.

Oras

1. Unsa na ang oras
karon?
2. Unsang orasa mosugod
ang miting?
3. Alas nuwebe sa
buntag.
4. Ala-una sa hapon.
5. Alas kwatro kwarentay
singko sa hapon.
6. Naulahi ka na.

Filipino

English

Oras

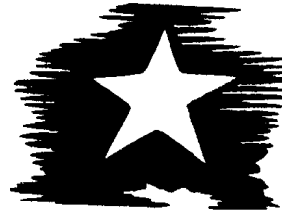
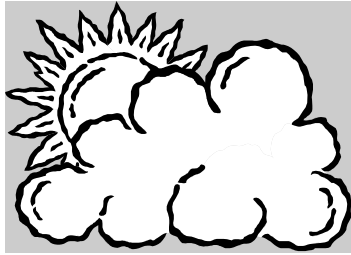
1. Anong oras na ba?
2. Anong oras
magsisimula ang pulong?
3. Alas nuwebe
ng umaga.
4. Ala-una ng hapon.
5. Alas kuwatro
kuwarentay singko
ng hapon.
6. Huli ka na.

Time

1. What time is it?
2. What time does
the meeting start?
3. Nine o'clock in the
morning.
4. One o'clock in the
afternoon.
5. At 4.45 pm.
6. You are late.

Ata Manobo

Cebuano

Allow woy Marusilom

1. allow/aldow
2. marusilom
3. kuntoon no aldow
4. kuntoon no marusilom
5. gabii
6. gabii'n marusilom
7. asolom
8. asolom to
marusilom
9. igkararua
10. nigligad no
marusilom
11. nararuan
12. gabii to mahapun
13. pogkatangkob
14. doloman

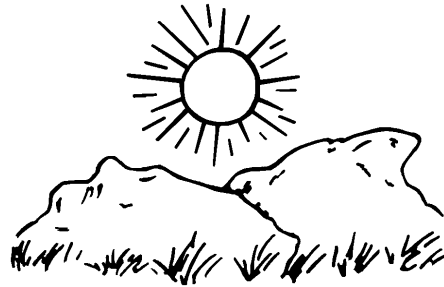
Adlaw ug Gabii

1. adlaw
2. gabii
3. karong adlaw
4. karong gabii
5. kagahapon
6. kagabii
7. ugma
8. ugma sa gabii
9. sa sunod adlaw.
10. niadtong usa ka
gabii
11. niadtong usa ka
adlaw
12. kagahapon sa hapon
13. kilumkilum
14. kangitngit

Filipino

English

Araw at Gabi

1. araw
2. gabi
3. ngayong araw
4. ngayong gabi
5. kahapon
6. kagabi
7. bukas
8. bukas ng gabi

9. sa makalawa
10. kamakalawa ng gabi

11. kamakalawa

12. kahapon ng hapon
13. takipsilim
14. madilim

Day and Night

1. day/daytime
2. night/night time
3. today
4. tonight
5. yesterday
6. last night
7. tomorrow
8. tomorrow night

9. day after tomorrow
10. night before last night

11. day before yesterday

12. yesterday afternoon
13. dusk
14. darkness

Ata Manobo

Cebuano

15. taliwaro to marusilom
16. kaliwaswas
17. masolom
18. moudtu
19. mahapun
20. poglinob to allow
21. pogsilo to allow
22. pogsilo to bulan

15. tungang gabii
16. kaadlawon
17. buntag
18. udto
19. hapon
20. pagsalop sa adlaw
21. pagsubang sa adlaw
22. pagsubang sa bulan

Uras

1. ganna
2. gannan masolom
3. gannan mahapun
4. angkuat mahapun
5. kuntoon
6. angkuan
7. songo allow woy songo
marusilom
8. tibo no allow
9. songo simana
10. songo bulan
11. songo tuid
12. uromo

Oras

1. ganina/kaganina
2. karong buntag
3. karong hapon
4. unyang hapon
5. karon
6. unya
7. usa ka adlaw ug usa ka
gabii
8. tibook adlaw
9. usa ka semana
10. usa ka bulan
11. usa ka tuig
12. ugma damlag

Filipino**English**

---

15. hatinggabi	15. midnight
16. madaling araw	16. dawn
17. umaga	17. morning
18. tanghali	18. noon
19. hapon	19. afternoon
20. paglubog ng araw	20. sunset
21. pagsikat ng araw	21. sunrise
22. pagsikat ng buwan	22. moonrise

Oras**Time Expressions**

1. kanina	1. a while ago
2. kaninang umaga	2. (earlier) this morning
3. kaninang hapon	3. (earlier) this afternoon
4. mamayang hapon	4. (later) this afternoon
5. ngayon	5. now
6. mamaya	6. later
7. isang buong araw	7. one 24-hour period
8. maghapon	8. the whole day
9. isang linggo	9. one week
10. isang buwan	10. one month
11. isang taon	11. one year
12. balang araw	12. someday

Ata Manobo

Cebuano

13. aldow-aldow/kara
allow

14. kara simana

15. kuntoon do
iam pad

16. to sunud no simana

17. kuntoon no simana

18. nigligad no simana

19. nigligad no tuid

20. kuntoon no tuid

21. to sunud no tuid

22. nokani/dongan

13. adlaw-adlaw/kada
adlaw

14. kada semana

15. karon lang
bag-o pa lang

16. sa sunod semana

17. karong semanaha

18. miaging semana

19. miaging tuig

20. karong tuiga

21. sa sunod tuig

22. kaniadto

**Mgo Allow to Songo
Simana**

1. Domingo

2. Lunes

3. Martes

4. Miyerkoles

5. Huwebes

6. Biyernes

7. Sabado

**Mga Adlaw sa Usa ka
Semana**

1. Domingo

2. Lunes

3. Martes

4. Miyerkoles

5. Huwebes

6. Biyernes

7. Sabado

Filipino**English**

---

13. araw-araw	13. everyday
14. linggu-linggo	14. every week
15. kailan lang	15. recently
16. sa susunod na linggo	16. next week
17. ngayong linggo	17. this week
18. noong nakaraang linggo	18. last week
19. noong nakaraang taon	19. last year
20. ngayong taon	20. this year
21. sa susunod na taon	21. next year
22. noong unang panahon	22. long ago

Mga Araw sa Isang**Linggo**

1. Linggo
2. Lunes
3. Martes
4. Miyerkoles
5. Huwebes
6. Biyernes
7. Sabado

Days of the Week

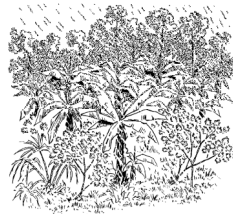
1. Sunday
2. Monday
3. Tuesday
4. Wednesday
5. Thursday
6. Friday
7. Saturday

Ata Manobo

Cebuano

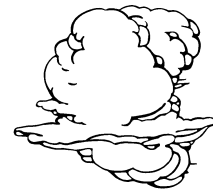
Ka Kalibutan

1. allow
2. baluntu
3. batu
4. bituon
5. bogas
6. bubungan
7. bulak
8. bulan
9. kalamag
10. kawayan
11. kayu
12. dagat
13. gapun
14. hapuy
15. hilaunon
16. langit
17. tano
18. uran
19. woig
20. woig

Ang Kalibutan

1. adlaw
2. bangaw
3. bato
4. bituon
5. liso
6. bukid
7. bulak
8. bulan
9. hangin
10. kawayan
11. kahoy
12. dagat
13. panganod
14. kalayo
15. sagbot
16. langit
17. yuta
18. ulan
19. tubig
20. suba

Filipino

English

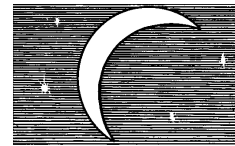
Ang Sanlibutan

1. araw
2. bahaghari
3. bato
4. bituin
5. buto
6. bundok
7. bulaklak
8. buwan
9. hangin
10. kawayan
11. puno
12. dagat
13. alapaap
14. apoy
15. damo
16. langit
17. lupa
18. ulan
19. tubig
20. ilog

The Earth

1. sun
2. rainbow
3. stone
4. star
5. seed
6. mountain
7. flower
8. moon
9. wind
10. bamboo tree
11. tree
12. sea
13. cloud
14. fire
15. grass
16. sky
17. ground/soil
18. rain
19. water
20. river

Ata Manobo

Cebuano

Mgo Bohin to Lawa

1. abolongan
2. apongag
3. aporu
4. atoy
5. bago
6. bako
7. bakolawan
8. bibig
9. binukulan/kamomou
10. bituka
11. bo-bo

Mga Bahin sa Lawas

1. tutunlan
2. aping
3. apdo
4. atay
5. baga
6. suwang
7. bukton
8. ngabil
9. pulso
10. tinai
11. baba

Filipino

English

---

bo-bo

bibig

baba

mouth

Mga Bahagi ng Katawan

Parts of the Body

1. lalamunan
2. pisngi
3. apdo
4. atay
5. baka
6. baba
7. bisig
8. labi
9. pulso
10. bituka
11. bibig

1. throat
2. cheek
3. gall bladder
4. liver
5. lung
6. chin
7. arm
8. lips
9. wrist
10. intestine
11. mouth

Ata Manobo**Cebuano**

---

12. bokog	12. bukog
13. bolad	13. kamot
14. bubuangon	14. hubon
15. bukod	15. agtang
16. bukubuku	16. kiting
17. bubun	17. paa
18. bulbul	18. buhok
19. dilo	19. dila
20. gotok	20. tiyan
21. gusuk	21. gusok
22. hawak	22. hawak
23. ilok	23. ilok
24. irung	24. ilong
25. pamislion	25. kidni
26. kiloy	26. kilay
27. kumong	27. dughan
28. kurul	28. pakawpakaw
29. kuyamoy	29. kulamoy
30. laang	30. hita
31. langosa	31. dugo
32. lison	32. bitiis
33. laplap	33. panit

Filipino**English**

---

12. buto	12. bone
13. kamay	13. hand
14. bumbunan	14. fontanelle/soft spot
15. noo	15. forehead
16. bukung-bukong	16. ankle
17. hita	17. thigh
18. buhok	18. hair
19. dila	19. tongue
20. tiyan	20. abdomen
21. tadyang	21. rib
22. hawak	22. waist
23. kilikili	23. armpit
24. ilong	24. nose
25. bato	25. kidney
26. kilay	26. eyebrow
27. dibdib	27. chest
28. gulugud	28. backbone/spine
29. daliri	29. finger
30. singit	30. groin
31. dugo	31. blood
32. binti	32. calf of the leg
33. balat	33. skin

Ata Manobo**Cebuano**

---

35. mata	35. mata
36. ngipon	36. ngipon
37. oongatan/lolonguan	37. lutahan
38. paa	38. tiil
39. palu	39. tikod
40. palad	40. palad
41. tabok	41. lapalapa
42. pamanayon	42. abaga
43. pilok-pilok	43. pilok
44. poka	44. likod
45. pusod	45. pusod
46. pusung	46. kasingkasing
47. siku	47. siko
48. salowsow	48. kulamoy sa tiil
49. sulu	49. kuko
50. susu	50. suso
51. talinga	51. dalunggan
52. timbabakal	52. kumagko
53. tukuwan	53. tungol
54. ugat	54. ugat
55. ula-ula	55. nawong
56. ulu	56. ulo
57. utok	57. utok

Filipino**English**

---

35. mata	35. eye
36. ngipin	36. teeth
37. kasukasuan	37. joints
38. paa	38. foot
39. sakong	39. heel
40. palad	40. palm of the hand
41. talampakan	41. sole of the feet
42. balikat	42. shoulder
43. pilikmata	43. eyelashes
44. likod	44. back
45. pusod	45. navel
46. puso	46. heart
47. siko	47. elbow
48. daliri sa paa	48. toe
49. kuko	49. fingernail/toenail
50. suso	50. breast
51. tainga	51. ear
52. hinlalaki	52. thumb
53. sikmura	53. stomach
54. ugat	54. vein
55. mukha	55. face
56. ulo	56. head
57. utok	57. brain

Ata Manobo

Mgo Kohimuan

1. og-alap/og-uyan
2. ogbanggal/ogdogpak
3. ogbuo
4. ogkanta
5. ogkolkol
6. ogkoon
7. ogkoupok
8. ogkopkop
9. ogkulong-kulong
10. ogdol-og
11. oggimun-gimun
12. oggoinawa
13. ognanangon/oggugud
14. ogharok
15. oghipanow
16. oghondio
17. oghoy-am/oglunggab
18. oghusuron
19. ogwoil
20. oglongak

Cebuano

Pagpanglihok-lihok

1. modala
2. molabay
3. giubo
4. mikanta
5. mikurog
6. mikaon
7. mihangos
8. migakos
9. milingo-lingo
10. mikamang
11. mipahiyom
12. miginhawa
13. nag-istorya
14. mihalok
15. milakaw
16. miadto
17. nanghuy-ab
18. birahon
19. milihok
20. mihangad

Filipino

English

Mga Kilos

1. magdala
2. magpukol
3. umubo
4. kumanta
5. manginig
6. kumain
7. humingal
8. yumakap
9. umiling-iling
10. gumapang
11. ngumiti
12. huminga
13. mag-usap
14. humalik
15. lumakad
16. pumunta
17. maghikab
18. hilahin
19. kumilos
20. tumingala

Actions

1. bring/take
2. throw
3. cough
4. sing
5. shake/shiver
6. eat
7. puff/pant
8. embrace
9. shake head in refusal
10. crawl
11. smile
12. breathe
13. converse
14. kiss
15. walk
16. go
17. yawn
18. pull
19. move
20. look upward

Ata Manobo

21. oglasindog
22. oglotu/ogtinugpo
23. oglumbuk
24. ogngisi
25. ogngangang
ogsinogow
26. og-otiso
27. ogpalaguy
28. ogpamanoik
29. ogpangotong
30. ogpinuu
31. ogpiloc-piloc/
ogsingyas
32. ogsampak
33. ogsayow
34. ogsin-ok
35. ogsipo
36. ogsonob
37. ogsumbag
38. ogtongo-tongo
39. og-unduk
40. og-usung

Cebuano

21. mitindog
22. milukso
23. milangoy
24. mikatawa
25. maghilak
26. miatsi/miatsing
27. midagan
28. misaka
29. nanghiwid
30. milingkod
31. mikidhat
32. nanagpa/gisagpa
33. misayaw
34. misid-ok
35. nanipa
36. misalom
37. misumbag
38. magyango-yango
39. miduko
40. gitulod/nanulod

Filipino**English**

21. tumayo

21. stand

22. lumukso

22. jump

23. lumangoy

23. swim

24. tumawa

24. laugh

25. umiyak

25. cry

26. humatsing

26. sneeze

27. tumakbo

27. run

28. umakyat

28. climb

29. mag-unat

29. stretch

30. umupo

30. sit

31. kumindat

31. wink/blink

32. sinampal/manampal

32. slap the face

33. sumayaw

33. dance

34. sinukin

34. hiccup

35. sumipa

35. kick

36. sumisid

36. dive

37. sumuntok

37. punch/hit with fist

38. tumango

38. shake head with assent

39. yumuko

39. bend over

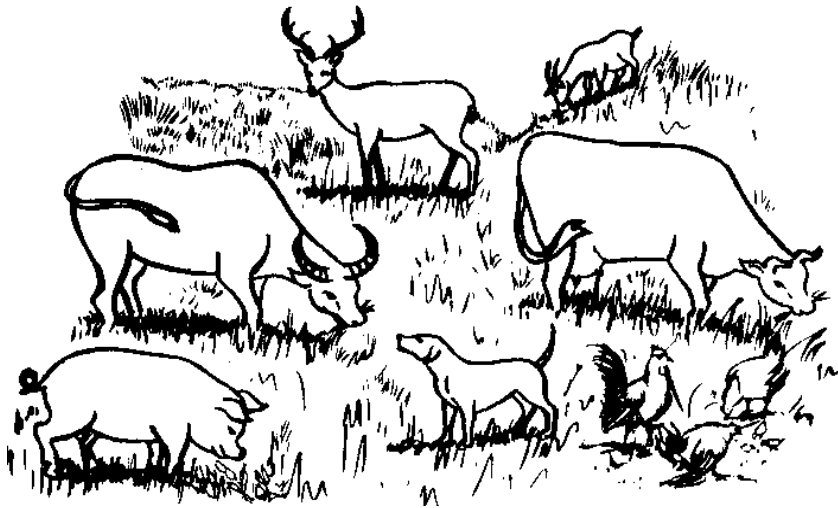
40. itulak

40. push

Ata Manobo

Cebuano

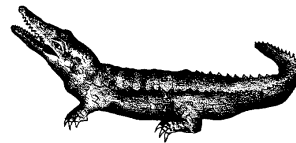

Mgo Ayam

1. ambow
2. asu
3. babuy
4. bakbak
5. baka
6. bouu
7. buaya

Mga Hayop

1. ilaga
2. iro
3. baboy
4. baki
5. baka
6. bao
7. buaya

Filipino

English

animals.

Mga Hayop

Animals

1. daga

1. mouse/rat

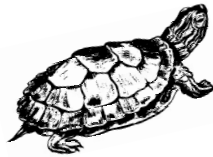
2. aso

2. dog

3. baboy

3. pig

4. palaka

4. frog

5. baka

5. cow

6. pagong

6. turtle

7. buaya

7. crocodile

Ata Manobo

Cebuano

8. kabog

8. kabog

9. kalabow

9. kabaw

10. kambing

10. kanding

11. kalaponit

11. kuwaknit

12. kuddo

12. kabayo

13. ibid

13. ibid

14. itu

14. itoy

15. laku

15. milo

16. lumansad

16. sunoy

17. malintok no miow

17. gamay nga iring

18. manukmanuk

18. langgam

19. manuk

19. manok

20. miow

20. iring

21. nati

21. nati

22. ngalap

22. isda

23. paloos

23. palaos

24. pawikan

24. pawikan

25. butiki

25. taloto

26. tuko

26. tuko

27. ubal

27. unggoy

28. ulod

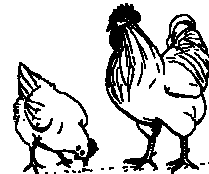
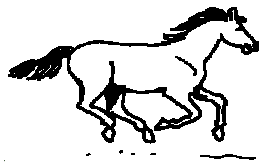
28. halas/bitin

29. upa

29. himungaan

30. usa

30. usa

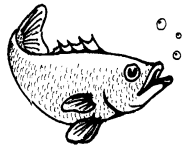
Filipino**English**

8. paniki		8. bat (large)
9. kalabaw		9. carabao
10. kambing		10. goat
11. paniki		11. bat (small)
12. kabayo		12. horse
13. bayawak		13. lizard - iguana
14. tuta		14. puppy
15. alamid		15. mongoose
16. tandang		16. rooster
17. kuting		17. kitten
18. ibon		18. bird
19. manok		19. chicken
20. pusa		20. cat
21. guya	21. calf	
22. isda	22. fish	
23. bayawak	23. lizard - agamid	
24. pawikan	24. turtle (big)	
25. butiki	25. house lizard	
26. tuko	26. gecko	
27. unggoy/matsing	27. monkey	
28. ahas	28. snake	
29. inahing manok	29. hen	
30. usa	30. deer	

Ata Manobo

Mgo Ngalap

1. aluan
2. bangus
3. bilog
4. bulinow
5. butiti
6. kumang
7. karpa
8. pantat
9. tilapia
10. ulobang

Mgo Manuk-manuk

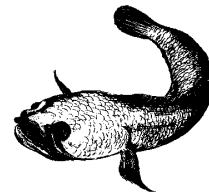
1. balansagan
2. banug
3. kaliawa
4. limokon
5. maya
6. okang
7. patuk
8. pugu
9. salapati
10. uak

Cebuano

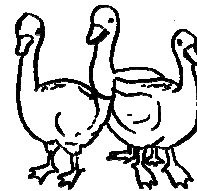
Mga Isda

1. haluan
2. bangus
3. kasili
4. bulinaw
5. bitabita
6. kagang
7. karpa
8. pantat
9. tilapia
10. ulang

Mga Langgam

1. balalatok
2. agila
3. tungkago
4. alimukon
5. maya
6. manghak
7. pato
8. pugo
9. kalapati
10. uwak

Filipino

English

Mga Isda

1. dalag
2. bangos
3. igat/palos
4. dilis
5. ulo-ulo
6. alimasag
7. karpa
8. hito
9. tilapia
10. hipon

Fish

1. mudfish/murrel
2. milkfish
3. fresh water eel
4. anchovy
5. tadpole
6. crab
7. carp
8. catfish
9. tilapia
10. shrimp

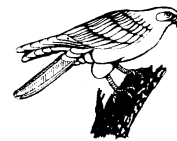
Mga Ibon

1. karpintero
2. agila
3. kalaw
4. kulu-kulo
5. maya
6. kuwago
7. pato
8. pugo
9. kalapati
10. uwak

Birds

1. woodpecker
2. eagle
3. hornbill
4. pigeon
5. rice bird
6. owl
7. duck
8. quail
9. dove
10. raven

Ata Manobo

Cebuano

Mgo Malilintok no mgo Ulod-ulod

1. amoligas (moitom)
lanalana (malalab)
2. anoy
3. kalabilabi
4. kalibangbang/
kaba-kaba
5. kuto
6. dungdung
7. higtok/hilam
8. igsul
9. ipos
10. langow
11. lawo-lawo
12. ngoyngoy/lialia
13. patiukan
14. tabubulog
15. tapilak
16. tapuri
17. tungtung

Mga Gagmayng Mananap

1. lamigas/hulmigas
2. anay
3. alindanaw
4. alibangbang/
kabakaba
5. kuto
6. pulgas
7. lamok
8. kuting
9. ok-ok
10. langaw
11. lawa-lawa
12. gangis
13. putyukan
14. buyog
15. ulahipan
16. tamisik/talisik
17. aninipot

Filipino

English

Mga Kulisap

Insects

1. langgam

1. ant

2. anay

2. termite

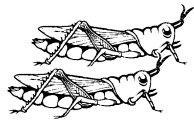
3. tutubi

3. dragonfly

4. paruparo

4. butterfly

5. kuto

5. louse

6. pulgas

6. flea

7. lamok

7. mosquito

8. surot

8. bedbug

9. ipis

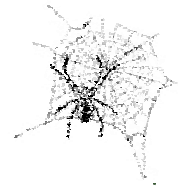
9. cockroach

10. langaw

10. fly

11. gagamba

11. spider

12. kuliglig

12. cicada

13. pukyutan

13. honeybee

14. bubuyog

14. bumblebee

15. alupihan

15. centipede

16. tipaklong

16. grasshopper

17. alitaptap

17. firefly

Pronoun Set I

<u>Ata Manobo</u>	<u>Cebuano</u>	<u>Filipino</u>	<u>English</u>
--------------------------	-----------------------	------------------------	-----------------------

Singular

sikanak/sikoddi	ako	ako	I
sikoykow	ikaw	ikaw	you
sikandin	siya	siya	he/she/it

Plural

sikanami	kami	kami	we (excl.)
sikanta	kita	tayo	we (incl.)
sikaniu	kamo	kayo	you
sikandan	silá	silá	they

Panungilingan:

Ata Manobo: Sikanta ka oghondio asolom.

Cebuano: Kita ang moadto ugma.

Filipino: Tayo ang pupunta bukas.

English: We are the ones who will go tomorrow.

Pronoun Set II

<u>Ata Manobo</u>	<u>Cebuano</u>	<u>Filipino</u>	<u>English</u>
<u>Singular</u>			
ku	ko	ko	I, my
nu	mo	mo	you, your
din	niya	niya	he/she/it
<u>Plural</u>			
noy	namo	namin	we, our (excl.)
ta	nato	natin	we, our (incl.)
now/niu	ninyo	ninyo	you, your
dan	nila	nila	they, their

Panunggilingan:

Ata Manobo:	Ibogoy noy ka lapis kandin.
Cebuano:	Ihatag namo ang lapis sa iya.
Filipino:	Ibigay namin ang lapis sa kanya.
English:	We will give the pencil to him/her.

Panunggilingan:

Ata Manobo:	Baloy noy soin.
Cebuano:	Balay ni namo.
Filipino:	Bahay namin ito.
English:	This is our house.

Pronoun Set III

<u>Ata Manobo</u>	<u>Cebuano</u>	<u>Filipino</u>	<u>English</u>
<u>Singular</u>			
koddi/kanak	sa ako	sa akin	to me
koykow/kuna	sa imo	sa iyo	to you
kandin	sa iya	sa kanya	to him/her it
<u>Plural</u>			
kanami	sa amo	sa amin	to us (excl.)
kanta	sa ato	sa atin	to us (incl.)
kaniu	sa inyo	sa inyo	to you
kandan	sa ila	sa kanila	to them

Panunggilingan:

Ata Manobo:	Ibogoy nu ka manuk kandin.
Cebuano:	Ihatag mo ang manok sa iya.
Filipino:	Ibigay mo ang manok sa kanya.
English:	Give the chicken to him/her.

Pronoun Set IV

<u>Ata Manobo</u>	<u>Cebuano</u>	<u>Filipino</u>	<u>English</u>
--------------------------	-----------------------	------------------------	-----------------------

Singular

a	ko	ako	I
ka	ka	ka	you
(sikandin)	siya	siya	he/she/it

Plural

koy	kami	kami	we (excl.)
ki	kita	tayo	we (incl.)
kow	kamo	kayo	you
(sikandan)	silá	silá	they

Panunggilingan:

Ata Manobo:	Oghondio a to Davao.
Cebuano:	Moadto ko sa Davao.
Filipino:	Pupunta ako sa Davao.
English:	I am going to Davao.

Locative Pronouns

<u>Ata Manobo</u>	<u>Cebuano</u>	<u>Filipino</u>	<u>English</u>
kai/dini/dii	dinhi/diri	dito	here
dutu/dutun	diha/dinha	diyan	there (nearer)
dio	didto	doon	there (farther)

Panunggilingan:

Ata Manobo: Oghondio si Asat dio to woig.

Cebuano: Moadto si Asat didto sa suba.

Filipino: Pupunta si Asat doon sa ilog.

English: Asat will go there at the river.

Demonstrative Pronouns

<u>Ata Manobo</u>	<u>Cebuano</u>	<u>Filipino</u>	<u>English</u>
soi/soin/soini	kini	ito	this
sika/sikan	kana	iyan	that (nearer)
sooyo/sooro	kadto	iyon	that (farther)

Panunggilingan:

Ata Manobo: Asu ku soin.

Cebuano: Ako ning iro.

Filipino: Aso ko ito.

English: This is my dog.